

אח הוועידה העולמית של העיתונאיות שהתכנסה בירושלים

ביקור הגברת

המשחררת



משחררת פרידן בירושלים
להחליף את הגבר

הפלא, הוסיפה חברה אחרת, היא גרושה ממורמרת, כמו כולן. כל אימת שהמשחררת נראתה עוברת בועם בלעדי את אולם הקבלה בכיוון הבאר, נשמעו לחיטות מחתרת: "בעצם, אני לא כל כך בעד העניין של הגברת פרידן", ולאט לאט, עברה ההערכה ההמונית למריה יוג'ניה מורנו, יפהפיה מכסיקאית הפותחת את חיוכה הוזהרים בשמונה בבוקר, ומפזרת אותם לכל דיכפין בלי הבדלי גזע, דת, ובעיקר מין.

מורנו הממעטת בדיבורים ומרבה בחיכים הסיתה את חברותיה, מבלי לדעת, להעריץ את האידיאל הישן של הנשיות: כמה נורא היה לראות את הנשים המשחררות הללו, המודרניות הללו, כשהן מפגרות כל כך אחרי בטי פרידן הגדולה.

תפיסה הלכה וסיכנה את המהפכה יותר ויותר. גרייס אוגוסט, סופרת יפהפיה מקניה, הודיעה שהיא מעדיפה להיות פחות משחררת ולשמור היטב על בעלה בשעה שבארצה קיימת פוליגמיה חוקית. כמה עיתונאיות אמריקאיות התעוררו מעילפוןן המשותרת, העריצו את החדרנים הערביים באנחות קולניות: כמה הם נפלאים, עיתונאיות אחרות, שהחלו קורנות נשיות, הזמינו שירותי לחדרים, והמלצרים שהרגישו את עצמם משוחררים גם הם, עשו כמה צעדים מיותרים — שגרמו לכך שארבעה מעובדי המלון פוטרו כבר למחרת בבוקר. האם גם אורי חים גברים היו מתלוננים לפני התנהלה שונים התחילו איתן?

גבות קומבה, צרפתייה נחמדה בת 70 לפי עדות עצמה, נאמה בלהט בזכות האהבה — והקונגרס מתאכפסים. מריה אוטוליני, עיתונאית מלאנז, בכלל לא הבינה את פשר השיחרור כי חוץ מאיטלקית היא אינה יכולה להשתחרר בכל שפה אחרת.

אמרן לי שבישראל לא רוצים בשיחרור האשה, אבל אני סתכה בקוצר-רוח צאת לקיבוץ, ולספר להם שם על רעיונותי, אמרה גברת פרידן בנאומה השני למתנגדות שעל הספסלים.

ההודמנות ניתנה לה: שיירה גיגית של אוטומוסים עמדה ערוכה ומוכנה לקחת את האורחות לבילוי סוף שבוע בקיבוצים. עמדה ועמדה, והיכתה שעה שלימה ולוהטת לגברת המשחררת שתואיל לרדת מחדרה.

אך לזו היו לה תוכניות אחרות. לבסוף פקעה סבי לנותן של הממתניות, וכולן יצאו לדרך — בלי בטי פרידן.

המשחררת קיבלה את העובדה בהתקפת עצבים לא-מסוכנת. במזג-אוויר רותח הודיעה כי תטלסן למישרר החוץ, תתלונן על שכולם מנצלים אותה. אולם מונית מיוחדת הצליחה להרגיע את עצביה, לקחה אותה, שוותי וכיות, לאיילת-השחר.

מי שלא ראה את בטי פרידן, לא ראה אשה משוחררת מימיו.

כי לא תהינה יותר מלחמות, וגרה זאבה עם כבשה ונמרה עם גדיה תרביץ.

העיוותים בין פרידן וקתל מאינוותיה פחתו והלכו — פשוט משום שהמאיונות פחתו והלכו, כל אימת שהמרצה חזרה והפגינה כלפיהן תיעוב מוחלט וגועל-נפש גלוי. היא שקדה לשכוח כל שם שהוצג בפניה, צימצמה את חיוכה המאולצים כל אימת שמתחנפת תורנית היתה באה להתוודות: "קראתי את ספרך המסתתק הנשית", היא הודיעה למארחות הישראליות שכולן עולות לה על העצבים, שרוצים לנצל אותה, שהיא רוצה שיניחו לה לנפשה, רמזה שהיא דורשת לראות את ירושלים באופן מכובד. ולא, חלילה עם איזה זנב של אורחות נחותות ממנה.

לאט לאט התברר שהעיתונאיות משתתפות הקונגרס קלטו שמשוה חשוב מתחולל לנגד עיניהן — האזהרה האמיתית מפני האשה המשוחררת.

הן הבינו את הרמזים, החלו להתקבץ לשיחות פרשנות פסיכולוגית לפי מיטב המסורת המיושנת. עיתונאית אמריקאית הירצתה בפני חברותיה, בחדר מיוחד שפונה לשם כך מאבזרי אפור ותחתונות צבעוניות, כי בעצם כל מה שהגברת פרידן צריכה זה גבר לעניין. הביטו עליה, קראה בתלהבות: היא הולכת עם מחשוף ענקי ועם שמלת פורפרי, עם עגילים כאלה ענקיים ומתנהגת כמו נמרה מורעבת. תשמעו לי, היא צריכה גבר. ומה?



גרייס אוגוסט ונציגות פרו לשמור על הגבר

בי שלא ראה את בטי פרידן, לא ראה אשה היסטורית מימיו.

מנהיגת התנועה לשיחרור האשה בארצות-הברית לוגמת כוסות ענקיות של וודקה בהפוגה שבין סיגוריה אחת לשנייה. עיניה החומות של האורחת המכובדת של קונגרס העיתונאיות והסופרות מסרבות להישיר מבט בפני בן-שיחה. סבלנותה מתנפצת לרסיסים כשבן-שיחה זה שייך לבנות-מינה: פרידן, הנושאת את מינשרה האישי לקידום האשה ולמחפכה בחלוקת-תפקידים בין שני המינים — סולדת מבנות-מינה בצורה מפתיחה.

כשהגיעה השבוע האורחת לישראל, ידעו מארחותיה שמדובר בפרימדונה, משום כך רצוי לקחת בחשבון שהיא לוקה בטירוף כל-שהוא, כדרך פרימדונות. פרידן גם נהנתה מהיתרון הגדול של היעדר מתחרותיה העיקריות במאבק לשיחרור האשה. ג'רמיין ("האשה המ"סורסת") גרייר הגבוהה והנאה, וגלוריה שטיינרם היפהפיה, משום כך, האמינו המארחות הישראליות כי הבטיחו לעצמן שלום ושלווה, ולפרימדונה נחת-רוח: הן הודיעו לה בחדרה כי 15 עיתונאיות כבר הביעו את כיסופיהן לראייתה באופן אישי ופטרטי בהחלט.

בטי פרידן, שהגיעה במצברוח וזועף מכרגיל, הבהירה בשתי נביחות ברורות, מאחורי הקלעים, שאינה מתכוונת כלל להעניק ראיונות אישיים. מי שרוצה, יכולה לשלוח אליה מבטים מרחוק. שאלות תתקבלנה אחרי הגאום הגדול, יש בדעתה למסור שליחות חשובה, ורצוי שהיה קהל גדול ושאלות פה אחד.

הרצאת החשובה נועדה לשעות אחרי-הצהריים המוקדמות. העיתונאיות הגיעו לאיטן, לאחר שניתקו עצמן בכוח מאורגניות-הקניות בעיר העתיקה (סממן נוסף לשיחרור האשה), אך למרות זאת לא התקבצו עדיין כולן בשעה היעודה לנאום הגברת המשחררת.

לאחר סקירה חדה של האולם, הודיעה פרידן שלא תנאם בפני פחות מ-250 לביאות תאוות-שיחרור, עזבה את המקום בתחושת עלבון מיני צורב.

הנציגות האמריקאיות הגיבו בהתנצלות קולקטיבית, הכריזו כי אינן תומכות בהתנהגותה המבישה של הגברת. תהיה חשובה בעיני עצמה כאשר תהייה — היא אינה מייצגת אותן.

אחרי שידולים ופיוסים של בלה אלמוג — שבתוקף תפקידה כיו"ר הוועדה המארגנת של הקונגרס הצטיידה בשריון-פילים נדיר, המגן מפני חיצים מתוצרת נשים, חזרה הגברת. כשקראה למהפכה בחיי-הנשים, כבר היו לה פחות מעריצות, אם בכלל.

בקול צרוד של סופי טאקר, שיער מאפיר ועגילי צועניה ארוכים, הודיעה בטי המשחררת כי במקום המשולש הישן של פקידה, בוס, ומוכירה — היא חווה בחלומה פקיד, בוסית ומוכירה, כי ישראל עדיין לא השתחררה לגמרי, והעובדה אין אף אשת בממשלה.

כי היא חווה יום שגבר לא יפגין עוד את שריריו —

של גודוביץ' היו ידידיו האישיים בירושלם, לים, בימים הטובים, או נשיא המדינה, אשר סקר בקפדנות את הארכיטקט, קבע כי אינו נראה כפקיד מדינה, וכמדען אמריקני הציע מייד שמשרד השיכון יקים מאה דירות דוגמה, מן הסוג המוצג בתערוכה — כמו שנוהגים בחוץ וויצמן.

זאב שרף, שראה את 60 אלף הטפסים שמולאו עליידי המבקרים, הודיע כבר שהפעם לא ישאיר את מסקנות הסקר במגירה. היו כמובן שרים שהתעניינו גם בנקר דות אחרות. כמו למשל י.ש. שפירא — שהתלהב במיוחד מן העובדה שסבו וסבתו

שרה-אוצר לא היה היחיד. אנשים הצ'טופסו בביתן, האזינו להפתעתם למוסיקה של באך ברקע, ואפילו סבלו את שטוקהאוזן, בדירת העתיד, ויצאו מתפעלים, כשהם ממלאים טפסים, בהם הביעו 90 אחוז מהם חשק רב לגור בדירות בנוסח המוצג בתערוכה. שלחו מכתיבת-תודה למתכנן.

את השלטון, ונתת למבקרים כאן את חופש הדיבור היווני. כאשר ביקר פינחס ספיר בביתו, היה שם גם יעקב גאמון, שהעיר בבדיחות-דעת, לי מראה שר-האוצר המשקיף אל הנוף הגנשקיף מן הכיכר: "ספיר זכה סוף-סוף לרגע לירי."